

Lag

om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade yrkanden eller rättegångsmissbruk i tvistemål som har gränsöverskridande verkningar.

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål som har gränsöverskridande verkningar och som grundar sig på deltagande i den offentliga debatten.

Denna lag tillämpas inte i brottmål och inte heller vid handläggningen av ett privaträttsligt yrkande i samband med handläggningen av ett brottmål.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska vid handläggningen av mål som avses i 1 mom. och sökande av ändring i sådana mål dessutom tillämpas vad som föreskrivs i rättegångsbalken.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tvistemål som har gränsöverskridande verkningar* ett civilrättsligt eller handelsrättsligt tvistemål i vilket minst en av parterna har hemvist någon annanstans än i Finland eller i vilket alla för målet relevanta omständigheter inte hänför sig till Finland,

2) *deltagande i den offentliga debatten* uttalanden som görs eller aktivitet som utförs av en fysisk eller juridisk person i samband med utövandet av rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet, konstnärlig och vetenskaplig frihet eller mötes- och föreningsfrihet samt förberedande, stödjande eller bistående åtgärder med direkt anknytning till detta, i en fråga av allmänintresse som påverkar allmänheten i en sådan omfattning att allmänheten kan ha ett legitimt intresse av den,

3) *rättegångsmissbruk* en rättegång vars främsta syfte är att tysta ned, hindra eller bestraffa för offentlig debatt och i vilken det verkliga syftet inte är att få en sak prövad inför domstol.

RP 170/2025 rd

LaUB 6/2026 rd

RSv 31/2026 rd

4 §

Frågor som ska behandlas brådskande

Domstolen ska avgöra de yrkanden som avses i 5, 7 och 8 § utan ogrundat dröjsmål.

5 §

Förkastande av käromål i ett tidigt skede

Svaranden har rätt att yrka att domstolen under förberedelsen förkastar käromålet eller en del av det såsom uppenbart ogrundat på det sätt som avses i 5 kap. 6 § 2 mom. i rättegångsbalken.

Domstolen ska höra kändanden när den handlägger ett yrkande som avses i 1 mom., om det inte är uppenbart onödigt för bedömandet av om käromålet eller en del av det är uppenbart ogrundat.

6 §

Ställande av säkerhet

Om inte något annat följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland kan domstolen på yrkande av svaranden ålägga kändanden att inom utsatt tid ställa säkerhet hos utmätningssmannen för de rättegångskostnader som kändanden kan bli tvungen att ersätta svaranden. Om kändanden inte ställer säkerhet, ska käromålet avvisas.

När domstolen överväger att ställa säkerhet och beloppet på säkerheten ska den beakta omständigheter som tyder på rättegångsmissbruk, kändandens rätt att få sitt mål avgjort i domstol, parternas ställning och risken för att svaranden ska stå för rättegångskostnaderna.

7 §

Yrkande om ställande av säkerhet

Ett yrkande om ställande av en sådan säkerhet som avses i 6 § ska framställas under förberedelsen. Yrkandet ska motiveras.

Yrkandet ska innehålla en specifikation av rättegångskostnaderna för åtgärder som redan vidtagits och en uppskattning av de rättegångskostnader som kommer att uppstå i fortsättningen.

8 §

Höjande av beloppet på säkerheten

Om en säkerhet som ställts i enlighet med 6 § visar sig vara otillräcklig, kan den domstol där huvudsaken är anhängig på yrkande av svaranden höja beloppet på den säkerhet som kändanden har ålagts att ställa.

Yrkandet ska innehålla en specifikation av rättegångskostnaderna för åtgärder som redan vidtagits och en uppskattning av de rättegångskostnader som kommer att uppstå i fortsättningen.

På avgörandet av yrkandet och på det höjda beloppet på säkerheten tillämpas bestämmelserna i 6, 9 och 10 §.

9 §

Förfarande vid ställande av säkerhet

När domstolen har meddelat ett sådant åläggande som avses i 6 § 1 mom. blir ett ärende anhängigt vid utsökningen på ansökan av käranden.

Vid ställande av säkerhet ska bestämmelserna i 3 kap. 43 och 44 § i utsökningsbalken (705/2007) iakttas i tillämpliga delar.

Utmätningssmannen ska meddela domstolen när käranden har ställt säkerheten.

10 §

Uttagande av betalning ur säkerhet

Ett ärende som gäller uttagande av betalning ur säkerhet blir anhängigt vid utsökningen på ansökan av svaranden. Om svaranden inte har ansökt om verkställighet av domen inom ett år från det att domstolens dom vunnit laga kraft, ska säkerheten återställas till käranden.

Vid uttagande av betalning ur säkerhet samt förvaring och återställande av säkerhet iakttas i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 45 och 46 § i utsökningsbalken.

11 §

Stöd till svaranden i rättegången

Domstolen kan på begäran av svaranden ge en sådan förening, någon annan sammanslutning eller stiftelse, vars syfte är att försvara eller främja rättigheterna för personer som deltar i den offentliga debatten, tillfälle att bli hörd i målet.

12 §

Utdömmande av avgift för rättegångsmissbruk

En kärande som väcker talan i en rättegång som utgör rättegångsmissbruk kan dömas att betala en avgift för rättegångsmissbruk på minst 1 000 och högst 50 000 euro.

En avgift för rättegångsmissbruk kan dömas ut oberoende av om käromålet har förkastats med stöd av 5 § eller om käranden har ålagts att ställa en sådan säkerhet som avses i 6 §.

En avgift för rättegångsmissbruk kan dömas ut, om rättegången bedömd som en helhet grundar sig på rättegångsmissbruk. När domstolen överväger att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk samt dess storlek ska den beakta de omständigheter som lett till rättegången, parternas ställning samt kärandens förfarande som helhet.

13 §

Eftergift i fråga om avgift för rättegångsmissbruk

Domstolen kan avstå från att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk, om det skulle vara oskäligt att döma ut avgiften.

Domstolen kan också avstå från att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk, om det förfarande som ligger till grund för avgiften kan motsvara någon brottsbeskrivning.

14 §

Förfarande vid utdömmande av avgift för rättegångsmissbruk

Domstolen påför en avgift för rättegångsmissbruk i samband med avgörandet av huvudsaken. Beslutet ska motiveras.

Domstolen ska höra käranden innan avgiften för rättegångsmissbruk påförs.

15 §

Ersättning för rättegångskostnader som uppkommit i ett tredjeland

Domstolen kan förplikta en kärende som har sin hemvist utanför Europeiska unionen och som har väckt talan i en rättegång som utgör rättegångsmissbruk vid en domstol i ett tredjeland att ersätta svarandens rättegångskostnader i det målet.

Ett yrkande avseende ersättningsskyldighet enligt 1 mom. kan inte prövas så länge målet är anhängigt vid domstolen i tredjelandet.

Ett mål som avses i 1 mom. kan prövas av den tingsrätt inom vars domkrets käranden i ett mål som avses i 1 mom. och som prövas vid finsk domstol har sin hemvist.

16 §

Offentliggörande av avgöranden

Hovrätten och högsta domstolen ska i ett lättillgängligt format och i elektronisk form offentliggöra domar genom vilka mål slutligt avgörs och som gäller rättegångar som hör till tillämpningsområdet för denna lag.

17 §

Ändringssökande

Ett avgörande genom vilket ett i 5 § avsett yrkande har förkastats överklagas i samband med att ändring söks i tingsrättens dom eller slutliga beslut, om inte domstolen bestämmer att ändring ska sökas särskilt.

I ett beslut som meddelas med anledning av ett yrkande som avses i 7 och 8 § får ändring inte sökas särskilt.

På sökande av ändring i verkställighetsåtgärder och i utmätningensmannens beslut i ärenden som avses i 9 och 10 § tillämpas 11 kap. i utsökningsbalken.

Ändring i ett avgörande som gäller avgift för rättegångsmissbruk får sökas genom besvär.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 9 maj 2026.

Helsingfors den 8 maj 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Justitieminister Leena Meri